

בס"ד

גליון

להבות אש

תורות עובדות והנהגות
מרבותה"ק מקרעטשניף זי"ע
ומיבלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

**פרשת משפטים
תשפ"ה**

זו"ל ע"י מכון תורת אש
שע"י תלמידי וחסידיו קרעטשניף סיגעט
בנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

י"ל ע"י מכון תורת אש

פרשת משפטים

שנת תשפ"ה

גליון רב"ז - שנה ו'

© כל הזכויות שמורות

להשיג הגליון על אימגיל

נא לשלוח בקשה אל

m@torasesh.com

להארות והערות נא לקרוא

347.291.1133

פאקס: 845-407-8916

מי שיש לו איזה חידושי תורה או
כתבים או טעיפס
מב"ק מרן רביה"ק זי"ע שלא יצאו
עדיין לאור נא לפנות להמערבת,
ותשוחח"ל

סדר לימוד 'עמוד היומי'
תרכיח

מסכת עירובין	
יום א'	לח.
יום ב'	לח:
יום ג'	לט.
יום ד'	לט:
יום ה'	מ.
שב"ק	חזרה

מערכת קול קרעטשניף סיגעט

מהנעשה ונשמע

בחצרות קדישנו ובצל הקודש:
דברות קודש, מודעות, זמנים, חדשות,
ושמוחות אנ"ש

ארה"ק 799-12-26-077

חוץ לארץ 3063-585-646

קל וחומר אף לכבוד חבירו, ואם כן לממונו ודאי דזה יותר קל, וסמך ליה 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם' כמו שכתב רש"י ד'כל מקום שנאמר 'ואלה' מוסיף על הראשונים' שאף אם יהיה מריבה בין ב' אנשים ילמדו מדברים הראשונים שנאמרו לפני המשפטים האלה, שיהיה ממון חבירו וכבודו חשוב 'לפניהם' ואז יעשו הכל במשפט צדק, והבן.

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (שמות כא, א). ברש"י הקדוש 'לפניהם' ולא לפני עובדי אלילים, ואפילו ידעת בדין אחד שהם דנין אותו כדיני ישראל אל תביאהו בערכאות שלהם, שהמביא דיני ישראל לפני ארמיים מחלל את השם ומיקר את שם האלילים להשביחם וכו'. ולכאורה מה מייקר אותם בזה אם הם אומרים להבדיל כמו הבית דין צדק של ישראל.

ויש לרמז בזה דאיתא במדרש (שמו"ד ל, ט) 'ואלה המשפטים' הדא הוא דכתיב (תהלים קמו, יט) 'מגיד דבריו

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (שמות כא, א). יש לרמז השייכות והסמיכות בזה לפרשה הקודמת דמסיים בה (שם כ, כג) 'ולא תעלה במעלות על מזבחי וגו'. על פי מה שכתב רש"י שם 'ולא תעלה במעלות' כדי ש'לא תגלה ערותך עליו', ד'על ידי המעלות אתה צריך להרחיב פסיעותיך וכו', וקרוב לגילוי ערוה הוא, ואתה נוהג בהם מנהג בזיון, והרי דברים קל וחומר ומה אבנים הללו שאין בהם דעת להקפיד על בזיון אמרה תורה הואיל ויש בהם צורך לא תנהג בהם מנהג בזיון, חבירך שהוא בדמות יוצרך ומקפיד על בזיונו על אחת כמה וכמה' עכ"ל.

וכן אמרו חכמים (אבות פ"ב מ"י) 'יהי כבוד חבריך חביב עליך כשלך', ואם יהיה כבוד חבירו וממונו חביב וחשוב בעיניו שלא לפגוע בו כבשלו, אזי אפילו אם יהיה איזה מריבה בינו לחבירו, הוא ירצה רק האמת והצדק, ואף לא ירצה שיהיה הצדק דוקא עמו אלא שיהיה כמשפט האמת והצדק, דכבוד חבירו חביב עליו כשלו וחשוב בעיניו לא לפגוע בו כנ"ל. וזהו 'ולא תעלה במעלות' וגו' שמזה גלמד

לשמה', ועל זה חותמים ומברכים 'ברוך אתה ה' המלמד תורה לעמו ישראל'.

אבל על הברכה הראשונה 'לעסוק בדברי תורה' לא עוגין אמן, כי אינו סוף ברכה ואין לסיים עסק התורה בלימוד בכל אופן ואף שלא לשמה ח"ו, רק לסיים בענין לימוד תורת ה' לשמה כנ"ל.

וכן החוקים והמשפטים שבין אדם לחבירו שדנים בבית דין צדק של ישראל אזי 'אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט' (תהלים פב, א), וכמו שאמר הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה כדאיתא ברש"י על הפסוק (בראשית יח, א) 'והוא יושב פתח האהל', 'ישב' כתיב, ביקש לעמוד אמר לו הקב"ה שב ואני אעמוד, ואתה סימן לבניך שעתיד אני להתייצב בעדת הדיינים והן יושבין שנאמר 'אלהים נצב בעדת אל'.

אמנם אם יש מי שחושב שזהו דין ומשפט פשוט כאומות העולם, הוא ממילא מייקר אותם בזה ח"ו. וזהו שאמר המדרש 'מגיד דבריו ליעקב' וגו', שהקב"ה בעצמו 'מגיד דבריו' על ידי הבית דין צדק 'חוקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום' לא נודע להם אפילו סוד משפטים שבין אדם לחבירו, כי הכל 'סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם' (תהלים כה, יד) שהוא התורה הקדושה.

ליעקב' אלו הדברות, 'חוקיו ומשפטיו לישראל' אלו המשפטים 'וכו' 'לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום' (שם). דהנה בפשטות התורה הקדושה ניתנה לנו כדי ליישר ולהדריך אותנו על ידי לימוד משפטי התורה, ויש גם את חוקי התורה שהם סוד ה', אמנם אליבא דאמת כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה, וגם כל החוקים והמשפטים שבין איש לרעהו גנוזים בהם רזין עילאין ושמות הקדושים, ועל דרך שאיתא בזוהר הקדוש (ה"ב צד.) "ואלה המשפטים' וכו' אילין אינון סדורין ורזין טמירין וגניזין דגלגולא'.

והנה חז"ל התירו לעסוק בתורה אף שלא לשמה כמו שאמרו (פסחים נ:) 'לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות אף על פי שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה', אך עיקר ותכלית התורה הוא לבוא לידי לימוד לשמה.

ועל פי זה יש לפרש מה שאנו אומרים בכל יום 'אשר קדשנו במצוותיו וציונו לעסוק בדברי תורה' דתחילה צריך 'לעסוק בדברי תורה' בכל אופן כמו שאמרו (יומא יט:) 'ודברת בם' (דברים ו, ז) ולא בדברים בטלים ואף בבחי' שלא לשמה כנ"ל, אמנם אח"כ אנו מבקשים 'והערב נא ה' אלהינו את דברי תורתך בפנינו וכו', ונהיה אנתנו וצאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה', פי' 'יודעי שמך' שנדע שכל התורה כולה שמותיו של הקב"ה, ובזה נהיה 'לומדי תורתך

נהרי אש

שיעור חרש"י
מכ"ק רבינו
הקדח"ט זיע"א

מצוות בין אדם למקום ובין אדם לחבירו שקולים כאחד

בפסוק (שמות כב, ד) מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם, כשם שכל מצוה יש לעשות מן המובחר, וכמו שלומדים מהפסוק זה א-לי ואנוהו, התנאה לפניו במצות (שבת קלג:), שיש לעשות טלית נאה ותפילין נאים, וזהו מצוה מן התורה, הגם שלא נתפרש בפירוש בתורה, מ"מ הרי זה מרומז בתורה, שיש לקיים כל מצוה מתוך הידור, והיינו שאם אתרוג רגיל מחירה כך, ואתרוג מהודר מחירו בשליש דמים יותר ממנו, יש להוסיף עליו שליש ולהדר במצוה, וכך לגבי מצות התפילין, וזה נרמז בפסוק זה א-לי ואנוהו, שיש לקיים כל מצוה בהידור.

וכמו כן כשגרם האדם היזק לחבירו, וכשם שיש להדר במצוות שהם בין אדם למקום, כמו כן יש להדר בקיום המצוות של בין אדם לחבירו, לפי שמצוות בין אדם למקום ומצוות בין אדם לחבירו שקולים הם, וכמו שרואים בעשרת הדברות, שתמשה דברות הרי הם בין אדם למקום,

ותמשה דברות הרי הם בין אדם לחבירו. וזה בא להורות שאין שום חילוק לפני המקום אם האדם חוטא ח"ו כלפי הבורא או כשהוא חוטא כלפי חבירו, וכשם שכאשר האדם מחלל שבת הרי הוא חוטא כלפי הבורא יתברך שמו, כמו"כ כשהוא עובר על אחד מחמשת הדברות של בין אדם לחבירו הרי הוא ג"כ חוטא כנגד השי"ת, כי אותו הבורא שצוה על השבת צונו גם על בין אדם לחבירו, שאין לגנוב או לצער שום יהודי.

ולכן כשם שכל מצוה יש לעשות מן המובחר לכן כשהאדם הזיק את חבירו וצריכים לשלם לו התשלומין, יש לשלם לו מן המובחר והמיטב, שכשם שמצות תפילין ומזוזה ואתרוג אפשר לקיימו מן הפשוט, אך על פי תורה יש להדר בו, כן הוא גם בין אדם לחבירו.

אמנם יש שאצלם אין הבין אדם לחבירו חשוב כמו מצוות בין אדם למקום, אבל מי שמקיים את התורה כראוי אין אצלו שום חילוק בין מצוות בין אדם למקום למצוות בין

גדולה עם אמירת פשעטליך, שבכל ליל שבת היה הרה"ק אומר פלפול בין הדגים המתוקים לדגים החריפים, וכן נהגו כמה מיוצ"ח, ושנה אחת קיבל על עצמו להשיא כמה בני עניים לאחר שבועות, והוצרך לשם כך לסכום עצום של חמשת אלפים רייניש, וקודם קידוש שלח לקרא לביתו כמה נגידים, ואמר שבלא שיהיה הסכום לא יאמר פשעטיל, כי אם אי אפשר להחיות יהודי אי אפשר גם ללמוד.

וכן ראו הנהגתו בקודש של זקני הרבי ר' מרדכי'לע שהיה עוסק בענינים אלו שלא כדרך הטבע, והיה עוסק בהכנסת אורחים שלא כדרך הטבע.

וכבר אמר הרי"צ מליובאוויטש, שהשלום עליכם הראשון שנותנים ליהודי, צריך להיות גשמיית, וכמו כן הרבי ר' מרדכי'לע האכיל מאות אנשים שלא כדרך הטבע, ולא התחיל לחשוש שמא על ידי האכילה יתגשמו האנשים כי בתחילה דאג להחיות לב יהודי, ולפי שהצדיקים נתנו את המאכל באופן זה, הרי שסגולת המאכלים כמו מאכל שירים של הצדיק שאינו מגשם, כי מאכל הבא ממי שהוא מורם מעם הרי שלא רק שאינו מגשם אלא שואבים ממנו יראת שמים.

אכן בשעה שהאכילו את ישראל, לא גילו סודות אלו, אלא עמדו בעצמם

אדם לחבירו, כי כולם מפי אותו נותן נתנו, והשי"ת צונו שכשם שאסור לצער אותנו, כמו כן אסור לצער יהודי אחר, כי כל אחד מישראל הוא חלק אלוקי ממעל.

וכאשר אחד מחיה את חבירו הרי זה כמי שהחיה את השי"ת לפי שהוא חלק אלוקי ממעל, כל גשמה הוא חלק מהשי"ת, ומי שנוהג כן אי אפשר לומר שזה מדרגה, כי כן הוא מחויב כן על פי תורה, אמנם לדאבוננו כן הוא הרגיל בינינו בעוה"ר שיש חילוק בין השנים, וישנם כאלו המדקדקים בקלה כבחמורה בענינים שבין אדם למקום, ומזלזלים ח"ו בענינים שבין אדם לחבירו.

ואיתא שקודם שאומרים שמע ישראל ואהבת, צריך האדם לקבל על עצמו אהבת ישראל, וראיתי שחסידים שלחו פעם את אחד מנכדיו של הרה"ק מסאדיגורא בנו של הרה"ק מרוזין לשאלה איך זוכים להגיע לאהבת השי"ת, וענה שעל ידי אהבת ישראל.

וידוע עבודת הצדיקים של זקה"ק הרבי ר' מרדכי'לע והרה"ק מצאנו עד כמה מסרו נפשם עבור כל אחד מישראל מרוב אהבתם את ישראל, ומסופר על הרה"ק מצאנו שהיה אומר כל שבועות פשעטיל בעת אכילת הקרעפל, והיה נקרא קרעפל פשעטיל, כי שם הרי היה עבודה

היה שוה בכל שבת, עד שהיו אומרים שם, ששידוך הוא כמו החמין, שאין יודעים מה יצא ממנו, והרבי ר' מרדכי'לע כשהיה מכניס את העצים היה אומר למלאך הממונה על מאכלי השבת, אני נותן לך עצים טובים שישרפו טוב (מאילנות הנקראים ביקווא האלץ), ואתה תוציא לי חמין טוב, הרי שהחמין יוצאים על ידי המלאך, ואפשר שלכן נתן הרבי ר' מרדכי'לע לר' ישעיה'לע קרעסטיר'ער קוגל חם, כדי שיהיה לו החמימות שיצא על ידי המלאך.

ומטעם זה הנני מדקדק שלא ישתו מים לאחר אכילת החמין, כדי שלא יקררו את החמימות של המלאך, וכך היו אומרים אצל חסידים, שהבעל דבר יכול להטביע את האדם על ידי כוס של מים, כי איתא שהנה בכל המאכלים שיש בעולם, יש בהם ניצוצות הק', ובמים יש מיעוט ניצוה"ק, וכששותים מים אפשר להתגשם בהם יותר מכל שאר המאכלים, ולנו הם מגשמים ביותר, אלא שאין ברירה וחייבים לשתות, וכנגד זה עשו חכמים עצה, ואמרו השותה מים לצמאו יברך שהכל נהיה בדברו, ועל ידי אמירת שהכל נהיה בדברו נכנס איזה חשיבות במים, ומכניסים את הקדושה במים ועל ידי כן אינו מגשם, כי מגלים דעת לפני השתיה, שמה ששותים משום הצמאון אינו משום שאני רוצה לשתות מים

וטרחו להאכיל את היהודים, ואף לימדו את אנשי ביתם שגם הם יעסקו ויטרחו בדבר.

יש ענין אחד ששנים רבות איני מבין כראוי, וכמדומני שעכשיו עלה לי ישוב בדבר, מסופר שהרה"ק ר' ישעיה מקרעסטיר הגיע פעם אחת אצל הרבי ר' מרדכי'לע, כשביקר באונגארין, והגיע ביום שלישי או רביעי, ואמר הרבי ר' מרדכי'לע למשמש, שיקח אותו חתיכת קוגל המונח שם, ויתנו לר' ישעיה, ואמר לו, ידעתי שאתם תבואו כאן, ולכן הנחתי עבורכם בשב"ק חתיכת קוגל, והעיד ר' ישעיה שקוגל היתה חמה כאילו הוציאוה עכשיו מהתנור.

וחשבתי פעם, ה"ו איני מהרהר אחר מעשיו של אותו צדיק, אך יש להבין, מה טעם הוצרכו לנס גלוי זה שהקוגל יהיה חם משבת ועד יום רביעי, שהרי לכולם היה נותן הרבי ר' מרדכי'לע קוגל ישן שאף היה מעלה עובש, וכבר אתמר בשמיה דהרה"ק מרוזין, שאותו מלאך הממונה על התקיעת שופר הרי הוא ממונה על החמין של שבת, ובכל שבת היה הרבי ר' מרדכי'לע מכניס את העצים לתנור שבו נאפה החמין לכבוד שבת, והנה המנהג באותם המדינות היה שהיו מניחים בערב שב"ק קדירה עם מאכלים חיים, שהיה שם הבונדלעך ושאר המאכלים, ולפעמים היה יוצא שרוף או שלא היה מבושל דיו, ולא

ועל פי זה ביאר את הפסוק, ואלה המשפטים, כשיש בחינה של דינים, העצה כנגדו הוא אשר תשים לפניהם, שישמו את האותיות אשר עומד לפני שם אלוקים והוא ממתק את הדינים.

ודודי מקעכניא אמר את הדברים בביאור דברי התרגום, שתרגם אונקלוס, "ואלין דינא די תסדר קדמיהון", ואלין דינא, כשח"ו שוררים הדינים, די תסדר קדמיהון, שיסדרו האותיות שקודם לשם אלוקים, והוא המתקת הדינים, וכאשר נמתקים הדינים אומר הגר"א מוילנא שעל ידי כן נהיים רחמים גדולים, וכמו שפירש על מה שאומרים בברכת יוצר המאורות, "פועל גבורות עושה חדשות", 'פועל גבורות', השי"ת פועל לבטל את הגבורות, ועל ידי כן 'עושה חדשות' שלא רק מה שמתבטלים הדינים אלא שנהיה מזה חדשות, שנהיה מזה רחמים גדולים.

על ידי המשפטים נתקרבו בני ישראל לתורה

עוד ענין יש בענין המשפטים, בחז"ל הק' מבואר שהנה בסוף פרשת יתרו לאחר מעמד מתן תורה נאמר (כ, יד-טז), וירא העם וינזעו ויעמדו מרחוק, ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה וגו' ויאמר משה אל העם אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם

לפי שהמים מיטיבים עמדי, אלא שהשי"ת מטיב עמדי.

שם הבטחון הממתיק את הדינים

בפסוק (פרק כא, א) ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, זקני הק' ביאר בפסוק, וכעין זה ביאר גם גיסו של זקני הק', הרה"ק מקעכניא, שהיה חתנו של הרבי ר' מאיר'ל מקרעטשניף, והוא היה נכדו של המהרש"ם מבערזאן, והמהרש"ם עוד היה באותה חתונה בין החיים, והשתתף בשמחת הנישואין, זקני הק' היה מכנה את הבערזאנער רב הפוסק האחרון, וביארו הפסוק באופן זה, יש שם אחד משמות הק' הנקרא שם הבטחון, והשם הוא בגימטריא ע"ד, ושם זה יוצא מהאותיות הקודמות לשם אלוקים, וזה סדרו, הא' נשאר במקומו, לפי שהוא אות ראשון, קודם הלי' יש כ', קודם ה"ה יש ד' וקודם ה"י יש ט' וכמו"כ המ' נשאר על מקומו, וזה סדרו בקיצור א-כ-ד-ט-מ, והוא בגימטריא ע"ד, והנה השם אלוקים מורה על הדינים, והשם היוצא מהאותיות הקודמות, מורים על רחמים, והוא שם הבטחון, וזה נרמז בפסוק, בטחו בה' עדי ע"ד, שהוא מורה על שם הבטחון, על ידי שם הבטחון אפשר לבא לידי הבטחון בהשי"ת.

בני ישראל, על ידי מה שעל היזיקות וגניבות יש לשלם מיטב ושנים ישלם, ועל ידי מה ששמעו גודל החשיבות של בין אדם לחבירו, על ידי כן נתקרבו לתורה, בראותם גודל חשיבותם לפני הבורא.

והביאור בזה יבואר על פי מה שאמרו חז"ל (אבות א, יב) שאהרן הכהן היה אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, ויש להבין האופן שעל ידי מה שהיה אוהב שלום ורודף שלום היה מקרב את בני ישראל לתורה, והביאור בזה הוא, הנה בני ישראל השיגו שאהרן הכהן הוא המובחר מבין כל כלל ישראל הזוכה להכנס לקודש הקדשים אחת בשנה, וזהו סברא פשוטה שאדם קדוש זה לאו כל אחד זוכה להתקרב אליו, והרי הוא צריך לכמה וכמה גבאים שלא יהיה אפשר להתקרב אליו בכל רגע ורגע, אלא שיצטרכו להמתין זמן מה, אבל למעשה לא כן היה, אלא שאהרן הכהן היה ניגש לאחד וטופח על שכמו ואומר לו, שמעני, האם ידוע תדע את גודל הצער אשר פלוני חברך מצטער בגין המחלוקת עמך, וכי יודע אתה גודל החרטה שהוא מתחרט וכן אמר גם לשני, וכן הביאים לידי שלום, ובאופן זה היה עושה שלום בין איש לאשתו, שהיה אומר לאחד היודע תדע גודל החרטה שמחרטת ב"ב על הכעס שכעסה עליך, באופן שכבר היה מסכים לתת

בא האלוקים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו.

ודרך אגב אזכיר כאן מה שאמרתי בימי בחרותי על הפסוק הזה, ואמרתי דבר זה בסיגעט כשדיברתי בפני בחורים אחרים, כי הנה אצל זקני הק' בבית המדרש היה השיגרא דלישנא שכאשר בחור הלך בטל היו אומרים עליו, שרואים על פניו שנתגשם, לפי שהיו מכירים על פניו שקיבל פנים של אדם פשוט, ואמרתי אז באמת יתכן שיש כאן איזה חסרון, שהבחור אינו הולך בטל ואינו חוטא משום שמפחד שיראה מגושם, וא"כ יש כאן חסרון בעבודה, וכנגד זה אמרתי, לו יהי כן שאין חוטאים משום שאין רוצים שיראה הדבר על הפנים, ובלבד שלא יחטאו, וזהו מאמר הכתוב, ולבעבור תהיה יראתו על פניכם, שיהיה הפחד שלא יהיה לכם פנים מגושמות, ובלבד שבינתים יהיה לבלתי תחטאו, שלא יכשלו בחטא.

ואיתא במדרש שהשי"ת אמר למשה רבינו לך ופייס את בני ישראל על ידי פרשת הדינים, והוא דבר פלא מהו שייד הפיוס מפחדם על ידי פרשת משפטים, ומן הסתם יש בזה אריכות בספה"ק, והביאור בזה נראה, על פי מה שנתבאר למעלה, שלפני השי"ת אין שום נפק"מ בין המצוות בין אדם למקום למצוות של בין אדם לחבירו, וענין זה רואים בפרשת משפטים, גודל החשיבות שהחשיב השי"ת את

הטוענים שאיננו ראוי וזכאי לזה שיהיה לו מעות או רפואה, על ידי מה שהוא בוטח בהשי"ת, הנה הרי יש שאלה אם על ידי מה שיהיה לו הרפואה או הישועה ייטיב את דרכיו, שעל ידי שיהיה לו הרוחה לא יהיה לו דאגות ואז יוכל לעבוד את השי"ת, וכמו"כ כשהבחור יהיה חתן, יהיה לו זמן קצר שבו יהיה שרוי בשמחה, כי לאחר הנישואין רואה האדם שגם לאחר הנישואין יש לעמול ויותר קשה, אך בתקופה הזו שבין מה שנהיה הבחור לחתן לחתונה הרי זה זמן של שמחה, ויש נידון אם אכן ייטיב על ידי כן את דרכיו, ודבר זה יודע רק השי"ת היודע תעלומות, שהוא א-ל דעות ה', ובי"ד של מעלה אין יודעים דבר זה, וכמו שפירש הרמב"ם, והשי"ת אומר שעל ידי ההטבה ייטיב הלה את דרכיו, ואז נעשה עמו הטבה זו, ומבאר הבעש"ט הק' שזהו והיה ה' מבטחו, שהשי"ת כביכול מבטחו שמבטיח בעבורו שאכן ייטיב את דרכיו, וזהו בזכות מה שתלה בטחונו בהשי"ת, וזהו ברוך הגבר אשר יבטח בה', על ידי גודל הבטחון שיש לאדם בהשי"ת, ע"י כן יזכה שהשי"ת יהיה מבטחו.

ועל פי זה מובן מה שלימד הבעש"ט הק' דעת את כל העולם שעל ידי האמונה אפשר לעבור את הכל, כי הרי ברוך הגבר אשר יבטח בה', והיה ה' מבטחו.

לה מעות שלא תכעס, וכן היה כסדר מסתובב לעורר בבין אדם לחבירו, וראו כל ישראל איך שאיש קדוש וגורא זה עמל כ"כ הרבה בהבאת שלום בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו, ויאמרו אם זהו התורה, הרי גם אנו מבקשים להתקרב לתורה, הרי שעל ידי מה שהיה אוהב שלום ורודף שלום, על ידי כן היה מקרבן לתורה.

וכן היה אצל זקני הרבי ר' מרדכי'לע, שכאשר ראו אותו איך שהוא מוסר נפשו עבור בני ישראל, השיגו מזה עד כמה טוב להתקרב לתורה.

וזהו הענין בפיוס על ידי משפטים, שכאשר ראו בני ישראל את הדינים בין אדם לחבירו, דבר זה הביאם לידי התקרבות לתורה, כי קודם לכן דימו שרק מפני רבון כל העולמים יש לירא, אך בין אדם לחבירו איש את רעהו חיים בלעו, אך כשראו את גודל ההקפדה בבין אדם לחבירו, על ידי כן נתפייסו ונתקרבו לתורה.

גודל מעלת הבטחון

ונחזור לענין שם הבטחון, הבעש"ט הק' מבאר הפסוק (ירמיהו י, ז) ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו, ולכאורה הוא נראה ככפל הלשון, מהו והיה ה' מבטחו, הרי כבר נאמר ברוך הגבר אשר יבטח בה', ומבאר הבעש"ט הק', שכאשר האדם בוטח בהשי"ת, ויש כנגדו מקטרגים

ח"ו, "אם ימצא הגנב ישלם שנים", כשיחזור האדם וישוב בתשובה יכפול את עבודתו וכמו שאמרו חז"ל (ויקרא רבה כה, א)² לגבי הבעל תשובה, אם היה רגיל ללמוד דף אחד ילמד שני דפים, שהוא צריך להתחזק הרבה יותר בעבודת השי"ת, כדי לשלם כל מה שלקח את מה שנתן לו השי"ת לענינים אחרים ויעמול בכפלים כדי להשיב הכל להשי"ת.

הננו מדברים את הדברים כדיבורים בעלמא, אכן כששמעתי הדיבורים יוצאים מפ"ק של זקה"ק, הרגשנו אז מהו השי"ת, ומהו הרעה כשלוקחים הכלים מעם השי"ת, והיה אומר את הדברים לא בזמן השלש סעודות תורה, אלא בליל שבת או בצפרא דשבתא, ואעפ"כ היו הרבה ששפכו דמעות כמים, לפי שהדברים דברו בלבבנו, להשיג מהו לגנוב הכלים מעם השי"ת.

ברש"י (שם) לפי דבריו, הגבאי הראשון שהיה לי היה ר' דוד'ל, והיה נזהר הרבה בלשוננו, וכאשר עברתי מירושלים לכפר עטה היה אז מחסור גדול ולא היה כמעט מה לקנות בחנות, ובעלי החנויות היו מטמינים

ולכן יזהר האדם לבל יתלה הדבר בשכלו אלא רק בבטחון בהשי"ת.

בפסוק (כה, ד) **כי יבער איש וכו' מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם**. יש לומר שהפסוק מדבר על אש המחלוקת שלפעמים יוצא מחלוקת כי נדמה לאדם שהשני ביקש לעשות עמו רע, אומר הפסוק, מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם, שידע שחבירו ביקש לעשות עמו רק טוב.

להשיב הכלים אל השי"ת

בפסוק (שם, ו) **כי יתן איש אל רעהו וגו'. זקני הק' ביאר בפסוק זה, "איש" זה כביכול השי"ת, שנאמר בו ה' איש מלחמה, "רעהו" זהו בני ישראל, השי"ת נותן לאיש מישראל "כסף או כלים", שנותן לו ראש טוב ללמוד תורה או לב טוב לעשות מצוות ומעשים טובים, כל מה שנותן לו השי"ת הרי הוא לתכלית שיעבוד את השי"ת "וגונב מבית האיש", שמכניסים את הכסף והכיסופים שלא לצרכי מצוות ומעשים טובים, אלא לענינים אחרים, או שמשתמש בכליו לדברים בטלים ולהבלי העולם הזה**

ב. ועיי' בספר התניא אגרת התשובה פרק ט וז"ל, וז"ש בתנא דבי אליהו אדם עבר עבירה ונתחייב מיתה למקום מה יעשה ויחיה אם היה רגיל לקרות דף אחד יקרא ב' דפים לשנות פרק א' ישנה ב' פרקים וכו' והיינו כמשל חבל הפסק וחזור וקושרו שבמקום הקשר הוא כפול ומכופל. וככה הוא בחבל נחלתו וכו'

שיעשו אסיפה של כל הרבנים דשם לטובת היהדות, והאסיפה אורגנה על ידי האגודה, והרה"ק מסאטמאר אסר להשתתף באותה אסיפה, ובא אז ראש האגודה בפאריז לר' איציקל, ושאל אותו מהו טעם הדבר שכל מה שמבקשים לעשות מתנגד לו הרה"ק מסאטמאר, ושם היה על השולחן קערה עם פירות, ואמר לו ר' איציקל, אתה רואה רק את הפירות שעל הקערה, והרה"ק מסאטמאר רואה גם מה שיש מתחת לקערה, ואז הייתי בשעת מעשה.

לבסוף נתברר שמטרת האסיפה היה להתיר להכנס לכנסת שלהם, בו בזמן שתכלית האסיפה היה נקרא לחזק את האידישקייט, כמו שהם אומרים כסדר, הם הרי אומרים שהם כסדר פארטרעטן דאס אידישקייט (מייצגים את היהדות) אך באמת שכן הוא זיי פארטרעטן דאס אידישקייט (הם דורכים על היהדות), רח"ל.

א"א להשיג איך היה הכח להרה"ק ממונקאטש לקלל את האגודה בקללות נמרצות, בו בזמן שרוב גדולי העולם היו בין מייסדי האגודה, וזהו פחד להזכיר את שמם, כי הוא כבר ראה בעיני רוחו את כל מה שעשה על ידי האגודה, זהו כח הצדיק, על הצדיק אין שואלים שאלות, הצדיק ראה בעיני קדשו לפני כמאה שנה שזה יהיה סופה של האגודה, שיכנסו עם הרשעים כאחד.

חלק מסחורתם עבור מי ששלמו ביוקר, וכשהיה חוזר ר' דוד מהתנות ואמר בעל התנות שאין לו, היה אומר, הלה אומר שאין לו, שאם לא היה אמת בדבר שלא יכשל בלשונו.

לשוב בתשובה על כל הפרטים אף אותן שאינם ידועים

בפסוק (שם, ח) על כל דבר פשע, יש טעם 'פור' על הפשע לרמוז, יש מי שאינו הולך לבחירות וחושב שעל ידי כן הוא צדיק גמור, ויש מי שחושב שעל ידי הבחירות הוא רשע גמור, אכן, מי שאינו הולך לבחירות אינו נעשה על ידי כן צדיק גמור, וכמו כן מי שהולך לבחירות, הרי שאינו נגמר בזה, אלא רשעות אחת מביאה את חברתה.

לפעמים האדם עבר על חטא ואף שאינו יודע שהוא חטא, כגון שברך ברכת המזון ללא כונה או שציער אחרים, או שלא מילא את זמנו ללימוד התורה, כשבאים לשוב בתשובה יש לשוב בתשובה גם על החטאים אשר לא שם אל לבו, וזהו הסיבה שיש טעם פזר על דבר פשע, שיש להתבונן היטב בכל מה שחטא, וידוע שהצדיקים היו דורשים על הטעמים, וכן היה דורש זקני הק' ועוד צדיקים.

כשהייתי אצל הרה"ק ר' איציקל מפשעווארסק בפאריז, היה אז מדובר

האשם תלוי על מה שהאדם מסופק אם נכשל בחטא או לא, ובכל יום יש לשוב בתשובה על החטאים שאינו יודע אם חטא בזה, וזה מרומז בפסוק על כל דבר פשע, שיש להתבונן בכל מעשיו לא פשע בהם.

הגני מבקש שכל אחד ילמד כראוי את הרש"י ויבין הכל כראוי, כי אם לומדים ואין מבינים הכל, אי אפשר להרגיש הטעם בתפילות שבת או במאכלי שבת, שאי אפשר שהנשמה תרגיש טעם בשב"ק ואף אי אפשר לקבל את הנשמה יתירה, שבלא לימוד חומש רש"י נשארים בחוץ, ולימוד הכונה שמשגיגים את כל מה שלומדים.

בפסוק (שם, י) שבועת ה' תהיה בין שניהם וגו', הלואי היינו יכולים להרגיש בעת אמירת שמע ישראל בשעת נעילה, מה שהרגשנו בעת שזקה"ק קרא פסוקים אלו.

על ידי זכירת הבורא לא יבא לידי חטא

בפסוק (שם, יג) בעליו אין עמו שלם ישלם, הרבי מלובלין היה אומר פשט במשנה (יומא ת, ט) האומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה, שהפשטות הוא שמי שאומר

בתחילה נכנסים כאינטרעס להציל ולשמור על האידישקייט, ולאחר מכן הרי זה נהיה אינטרעס משום פאליטיק, שצריכים להראות שהחרדים הם ג"כ אנשים מן היישוב, ולאחר מכן נהיה האינטרעס משום הממון, ולבסוף נהיים כמותם ל"ע.

מעולם לא ראיתי את אבי הק' וזקני הק' אומרים תורה באמצע קבלת שבת, ולכן דבר שאין רואים בדורות הקודמים א"א לעשותו מעצמו, ולכן אף שהרבה פעמים רציתי לומר דברים, אך א"א לעשות דברים מה שלא ראינו אצל אבוה"ק, אכן בליל שבת זה בכפר עטה הסתובבתי באמצע קבלת שבת ואמרת, אומרים 'קומי צאי מתוך ההפיכה', מהו מתוך ההפיכה, שיבא זמן שיהיה היפך האמת וידמו שזהו האמת, וזהו קומי צאי מתוך ההפיכה שנוכה לצאת מהפיכה זו, ולכן אנו מבקשים מהשי"ת שירחם על ירושלים, לפי שנהיה מהפכה שמדמים על היפך היהדות שזהו היהדות.

ויש לדעת שאין המדובר רק על ענין זה, בכל יום כשאומרים המשנה של אשם תלוי צריך האדם לשוב בתשובה גדולה, לפי שהאדם יש לו כמה וכמה עבירות שאינו יודע כלל שאשם, וכאשר עולים למעלה מוצאים מאות ואפילו אלפי עבירות שעבר עליהם האדם במשך ימי חייו, והוא לא ידע שהם עבירות ואשם, ועל זה מכפר

על מעשיו, וזהו בעליו, הבעלים זהו השי"ת בעל הבריה.

פארציטישע חסידישע אידן לא היו אומרים איך גיי אהיים, אלא אומרים איך גיי צו מיין שטוב (אני הולך לביתי), לפי ש'אהיים זהו רק למעלה.

בפסוק (כג, ה) **כי תראה חמור שונאך וגו', זקני הק'** היה מפרש הפסוק, חמור הכונה לחומר הגוף והוא נקרא שונאך, לפי שהחומר הוא שונא האדם, "רובץ תחת משאו", שהאדם מבקש להשתחרר מכבלי החומר ואינה עולה בידו, ומתפללים בני ישראל להשי"ת, "וחדלת מעזוב לו עזוב תעזוב עמו" שיזכו להנצל מחומר הגוף.

בפסוק (כג, יג) **ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו, עי' באור החיים הק'** מה שביאר, וביאר ענין זה בכמה מקומות בתורה וגם על פסוק זה הוא מבאר באופן זה, "טעם אומרו ובכל וגו' תשמרו, ולא אמר וכל אשר וגו' תשמרו, יכוין לומר על דרך אומרם ז"ל כי מנין מצות עשה הם כמ"ש, כנגד רמ"ח אברים של אדם, ושס"ה לא תעשה הם כנגד שס"ה גידיו, והוא מה שרמזו שלא יאמר אדם אקיים כך וכך מצוות ויספיקו לשמירתו", שאינו מחויב ללמוד כל התוס' או כל דברי המהרש"א, וה"ה יכול להסתפק במעט המאכל, ואינו צריך לנענע

אחטא ואשוב שוב אינו יכול לשוב בתשובה, והיה הרבי מלובלין אומר בזה ביאור, ויש לדעת שאין הכונה שיש לנהוג כן, אלא שהרבי מלובלין היה אומר כן כדי ללמד זכות על מי שאינו כן, אך הפשט הפשוט נשאר כפשוטו, אם האדם חושב שיוכל לחטוא ואח"כ לתקן החטא הרי זה טעות גמורה, כי התנא אומר אין מספיקין בידו לעשות תשובה, ומה שאמר הרבי מלובלין הוא רק ללמד זכות.

הרבי מלובלין אמר שכל מהות החטא בא משום שהאדם שכח מהשי"ת, ולכן הוא מדמה שבידו לעשות מה שירצה, ולא חלי ולא מרגיש שהשי"ת עומד ומשגיח במעשיו, הרי שאינו רק בעל עבירה אלא הרי הוא גם כופר ל"ע, וממילא כל דבר חטא בא יחד עם כפירה ל"ע, שאינו מאמין שהשי"ת רואה כסדר בכל מעשיו, ואמר הרבי מלובלין, אכן מי שאומר אחטא ואשוב, הרי שאינו כופר ל"ע, אלא שהוא בעל תאוה נורא ומשונה והוא חייב למלא את תאותו הגם שהוא יודע שאינו נוהג כראוי, ואז אין מספיקין בידו לעשות תשובה, מספיקין מלשון ספק, שאין כאן ספק שודאי שיזכה לשוב בתשובה, לפי שאינו כופר ל"ע.

וזהו הענין בעליו אין עמו שלם ישלם, שאם לא זכר האדם שיש בעלים לעולם, הרי שודאי שלם ישלם רח"ל

הדברים כמה פעמים שהשבת שקול כנגד כל התורה הק', וא"כ אין לך שמירה כשבת קודש, שעל ידי שמירת השב"ק אפשר להשמר כמו על ידי מה ששומרים על כל התורה הק'.

ולכן נסמך שמירת השבת לפסוק של ובכל וגו', שעל ידי מה שהאדם זוכה לשמור השבת כהלכתו, יש לו שמירה מן השמים כאילו קיים את כל התורה כולה.

וכדי לזכות לשב"ק כראוי יש לתת קצת מהגשמיות.

כח הישיבה בשב"ק בצוותא

שם, ועבדתם את ה' אלוהיכם, נאמר לשון רבים, ויש לומר שהכונה היא מה שיושבים בני ישראל כאחד בלילי שבת, שהכי בפירוש אמרו חז"ל (מנחות צו.) שעכשיו משחרב בית המקדש שולחנו של אדם מכפר עליו, שהוא במקום המזבח, ובזמן זה אפשר לפעול כל מה שרוצים, וזהו מה שבהמשך הפסוק נאמר וברך את לחמך ואת מימך וגו' בלשון יחיד, לרמוז שכל אחד יכול לפעול כל הנצרך לו באכילה ושתיה, והסירותי מחלה מקרבך, לא תהיה משכלה ועקרה בארצך.

עצמו בתפילה או לעצור באמצע האכילה, ויכול הוא להסתפק במה שעושה לזה אמר ובכל אשר וגו', פירוש בכל המצוות תהיו נשמרים, ובחסרון אחד מהם תחסר השמירה לאותו אבר המכוון לו", שעל ידי חסרון של ענין אחד, חסר בשמירת אבריו.

שם, ושם אלהים אחרים וגו', עיי' באור החיים הק' שכתב שעל ידי הכפירה בעבודה זרה הרי זה כמודה בכל התורה, והרי הוא שמירה עליונה לכל הגוף עיי"ש, הרבי ר' אלימלך אמר פעם שבכל דור יש מצוה אחת שיש להזהר במצוה זו ביותר, וזהו תיקון הדור, ואמר הרבי ר' אלימלך שבדורו היה התיקון מצות הציצית, ולכן יש לדקדק הרבה במצות הציצית, והרה"ק מסאטמאר היה אומר שבדורנו הענין הוא במדינה, שמי שכופר במדינה הוא תיקון הדור, וכן מבואר כאן בדברי האוה"ח הק' לגבי הכופר בעבודה זרה [ואמר כל הלשון של האוה"ח הק' מתוך הספר].

השבת שמירה לכל הנפש

לאחר לימוד דברי האור החיים הק' הנני מוסיף, ויה"ר שנוכח לקיים הדברים, הנה מצוה מרמ"ח מצות עשה שומר על האדם, אכן במדרש איתא, והאור החיים הק' מביא את

לומד האדם רק כמה שעות, נשארו
לו רק כמה שעות בודדות, ועל ידי
השב"ק אפשר לפעול שמספר ימך
אמלא.

בפסוק (שם, כו) את מספר ימך אמלא,
כאן כלול שני ענינים, הן ברכה
לאריכות ימים כפשוטו, והן שהימים
יהיו מלאים שאם מתוך כ"ד שעות

לחיים אחר התפילה פרשת משפטים תשנ"ג לפ"ק בשעת פרידת רבינו זצוק"ל מעיר הבירה לאנדאן יצ"ו

שעשינו ושנעשה שיתקבל בשמים, ושיהיה הכל מצד הקדושה, בזכות אבוה"ק ובזכות כל הצדיקים, ויהי רצון שעבודת כל בני ישראל ואנחנו בתוכם שיקרב את הגאולה, ושיתגבר כח הקדושה בעולם.

והנה פרשיות אלו מסוגלים לגאולה שלימה, ועכשיו כשאנו עומדים בפרשת משפטים, הרי אנו עומדים כבר בענין של 'ועבדתם את ה' אלקיכם' (שמות כג, כה), והיינו שעכשיו אינו הזמן שרק חושבים על התשובה, אלא שעכשיו הוא הזמן להתחיל לנהוג כראוי.

ועל ענין 'ועבדתם' איתא מהבעל התניא (ליקוטי אמרים פרק מא), שכל ענין שעוסק בו האדם, אם בתורה או תפילה ושבירת המידות, צריך שיהיה הכל באופן של 'ועבדתם', שיהיה מתוך עבודת ה', 'ועבדתם את ה' אלקיכם', שבפעם אחת קשה לקבל הכל, אלא יש לעמול עוד ועוד, ואז יזכה האדם לכל הטוב, 'וברך את לחמך ואת מימך והסרתי מחלה מקרבך, לא תהיה משכלה ועקרה

כל הסגולות והעתים שהמשיכו תלמידי הבעש"ט הרי יש להם קיום, ויהי רצון שכל מה שצריך להתקיים, על ידי ה'לחיים' שמעמידים בעת הפרידה, שנפעל הדברים.

חז"ל אמרו (ברכות לא.), 'הנפטר מחבירו אל יפטר ממנו אלא בדבר הלכה', ומבארים צדיקים שהכונה היא שכאשר האדם נפטר מהדבקות, שחבירו מלשון התחברות, אומרים לאדם שלא יפטר מהדבקות כי אם על ידי דבר הלכה. ועוד יש בזה ביאור, הנה אמרו חז"ל (מגילה כה:), 'תנא דבי אליהו, כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא, שנאמר (חבקוק ג, ו) הליכות עולם לו, אל תקרי הליכות אלא הלכות', וזהו אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה, שילמד לו את הדרך כיצד יש ללכת, ויהי רצון שמן השמים יראו לנו את הדרך ילכון בה ואת המעשה אשר יעשון, שיתקשרו נשמותינו לשורש הקדושה שורש הרחמים וחסדים טובים, וכל מה שאנו מבקשים לעשות, כל מה

אחד מהענינים שיש לכם לזכור הוא, שחזו"ל אמרו (שבת סד:), 'כל דבר שאסרו מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור', וכגון לשטוח בגד לח בשבת שאסרוהו שלא יאמרו שכבסו בשבת, וגם בחדרי חדרים אסור לשטוח הבגד, ויש לחיות עם יסוד זה, כל מעשה שעומד האדם לעשות יתבונן, אילו היה אחד רואה אותו עושה מעשה זה, האם היה נוהג כן, אם באופן אכילתו או שכירתו וכדומה, וכל ענין שאין נאה לעשותו כשאחרים רואים אותו, כמו כן ינהג גם בחדרי חדרים, גם אם אין איסור בדבר.

שיחו"ק בסעודת מלוה מלכה פרשת משפטים תשנ"ט לפ"ק

על שני צדיקים אלו אמרו "הגדול", דער גרויסער ר' מאיר מפרעמישלאן וכן על בנו דער גרויסער ר' ארון לייב.

מי שיש לו לב טוב יש לו נשיאות חן בעיני, מי שמחפש בטובת זולתו, איני בודק אחריו בשאר הענינים, כי כן שנינו באבות (ב. ט) איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם וכו' רבי

בארצך, את מספר ימיך אמלא' (שם), השי"ת יעזור שנוזה לאריכות ימים ושנים טובים לחיים ונחת דקדושה, 'לחיים', ויהי רצון שלא יבושו שולחי בי ולא אני בהם.

הרה"ק מראפשיץ זיע"א אמר הטעם שאין מתאכסנים אצל שונא, כי הנה כשרבי מתאכסן אצל יהודי נעשה מהפכה בבית, ואם כן היו צריכים להתאכסן אצל השונא, אלא שהשמחה בעת שהרבי יוצא משם אינו גותנו לשונא. והעולם הבינו הדבר כפשוטו, ואני אומר בביאור הדבר, שלאחר שהרבי יוצא מהבית נשאר שם שמחה, כי תיכף לתלמיד חכם ברכה.

בשבוע זו (בי' אדר) חל יומא דהילולא קדישא של זקה"ק הרבי ר' ארון לייב הגדול מפרעמישלאן זיע"א, הוא היה אומר על שני זמנים שהעולם עומד עליהם, בהושענא רבה ושמיני עצרת ושמחת תורה היה אומר שעל ימים אלו עומד העולם, וכן היה אומר על פרשת תרומה, שעל פרשת תרומה עומד העולם (ובלש"ק אויף תרומה שטייט די וועלט).

וכי אני העשיר צריך להרים מטבע ברחוב, וניגש לתלמיד שלא הרים את המטבע, ונתנו לו, שכיון שהמטבע היתה מיועדת עבורו, באה המטבע לרשותו.

כשהתחיל הרה"ק מסטרעליסק זיע"א להנהיג, היה שם עושר אחד שמפעם לפעם היה מביא לו מעות, ופעם אחת שאלו, ר' אורי, מהיכן אתם חיים, ענה לו, יש לי שני קיען, והבין העשיר שיש לו שני פרות חולבות, וצוה לבני ביתו שילכו לקנות חלב בביתו בשביל לחנות אותו, ואכן למחרת השכימו בני ביתו והלכו לקנות שם חלב, ותמחה הרבנית, שמעולם לא היה להם פרה חולבת, והלך העושר להרה"ק ושאלו, הרי אמרתם שיש לכם שני קיען, נענה הרה"ק ואמר, לא היה כוונתי לפרות חולבות, כי אם למה שנאמר "כיי" בו ישמח ליבנו, "כיי" בשם קדשו בטחנו. וכששמע היהודי ענין זה, התחיל מאותו יום לשלוח לו פרנסתו, לפי ששמע ממנו פסוק זה, ואכן הרה"ק משך את פרנסתו משני ה"כיי"...

כשהיה בא אאמו"ר הק' לשבות בנדבורנא, היה האכסניא אצל ר' אשר קריגל ע"ה, שהיה אברך עובד ה' גדול, אבל היה גם בעל בית מסחר,

אלעזר אומר לב טוב אמר להם רואה אני את דברי אלעזר בן ערך שבכלל דבריו דבריכם, מי שיש לו לב טוב יש לי שייכות עמו.

היו זמנים אצל הרה"ק ר' ארון לייב הגדול מפרעמישלאן שלא היה מה לאכול בבית, שהיה שם עניות גדולה, והיה זמן אחד שבמשך כמה ימים לא היה מה לאכול, יום אחד כששב הרה"ק לביתו ראה שיש בבית מה לאכול, ושאל מהיכן לקחו כדי לקנות, ואמרה הרבנית שבגה הרה"ק ר' מאיר שהיה אז בילדותו, הוא מצא רייניש על הדרך מבית המדרש, ומוזה קנו לאכול, נענה הרה"ק ואמר, רייניש זה כבר ראיתי לפני כמה ימים, וידעתי שאם הוא מיועד להיות שלי, ממילא יבא אלי.

ושמעתי שכעין זה היה מעשה אצל אחד מתלמידי הרבי ר' אלימלך, שהלך רגלי להרבי ר' אלימלך, לפי שלא היה לו מעות עבור נסיעה בעגלה, ובדרכו ראה איזה מטבע חשובה, וביקש להרימו, אבל אז גמר בדעתו, שעכשיו הוא בדרכו להרבי ר' אלימלך, ואינו צריך להרימו, לאחר זמן עבר שם איזה עושר, וראה את המטבע והרימה, וגם הוא היה בדרכו להרבי ר' אלימלך, וכשהגיע לליזענסק נכנס לבית המדרש, וראה את כל התלמידים, וחשב בעצמו,

זיע"א היה אומר, מאיר זורק מאות פלעשער בראנפען, שאפשר שימצא אחד שראוי לכך שיזכה אותו במצוה חשובה, שלפעמים בין כל האורחים היה נמצא אורח הגון.

בפרעמישלאן ואצל הרבי ר' מרדכי'לע היו מסתובבים הרבה ארחי פרחי, והיו נותנים להם מאכל ומשתה ולא היו בודקים למוזנות.

ואנו מוצאים שאצל אברהם אבינו הגיעו שלשת המלאכים לבושים כערביים, ואם אין מקפידים במעשי האורחים, אפשר לזכות למלאכים בבית.

ומספרים שהרה"ק מבארדיטשוב זיע"א היה מכניס לסוכתו את כל הארחי פרחי, עד שהיה שם בושות וחרפות, והיה אומר, שכאשר יבא משיח, ויבקש להכנס לסוכת עורו של לוי'תן, כיצד יוכל להכנס, אבל אז יטען שהוא גם כן הכניס לביתו ארחי ופרחי.

הרבי ר' משה לייב היה עובר לקרב את הפשוטים ביותר, והיה מלביש עצמו בקוטשמע ופעלץ, ונוסע עם סוס ועגלה מלאה בעצים, ומכניסו לבית העני, והיה בוקע העצים מה שהיו עושים הערלים, והיה אומר לו היהודי, הייתי קונה אצלך העצים אבל אין לי מי שיסדרם, והיה אומר

ופעם אמר לאבי, שהנה הסמ"ע כתב שדעת בעלי בתים הוא היפך דעת תורה, וביקש לברר מיהו הנכלל בגדר בעלי בתים, ואמר לו אבי הק', שלדעתו אברך חסידי אינו בכלל זה.

היה רבי אחד שהיה לו קהל גדול של כמה מאות חסידים שהיו נוסעים אליו, וכשהיה הרבי ר' מרדכי'לע מדבר ממנו היה אומר, באיזה מדרגה הנני מחשיבו, הנני מחשיבו לחסידי'שער יונגערמאן ובוה יש להבין מהו אברך חסידי.

בעל האכסניא של אבי ר' אשר קריגל הנ"ל, כל אימת שהיה לו זמן פנוי בחנותו, היה לומד בספר התניא.

בימי בחרותו היה אצל האהבת ישראל, ועבר שם, ופנה אליו הרה"ק ואמר לו, אשר, מאשר שמנה לחמו, ואכן הוא נעשה לעושר גדול.

אביו היה בעל בית חשוב, והכרתי אותו, והיה נוסע לוקני בעל היד אהרן, אחיו של הרבי ר' מרדכי'לע.

הוא היה רודף אחר המצוות, והוא זכה להבטחת הבורא שיזכה למצוות מהוגנות.

הרבי ר' מאיר מפרעמישלאן

אמרו עליו שהיה לו נשמת רבי ישמעאל כהן גדול.

היה מעשה אצל הבעש"ט הק', שישב עם התלמידים, ואחז בידי שתי התלמידים שישבו בסמוך אליו, וכך אחזו זה בזה, עד שלא הרגישו שהם נמצאים בעולם הזה, ושמעו פסוקים של תהלים במתיקות גדולה, ואמר הבעש"ט שזהו קול אמירת התהלים שנאמרת על ידי האנשים הפשוטים, שבאופן זה נשמע בשמים.

היה יהודי בבית מדרשו של זקה"ק שהיה מסיים מדי יום ביומו שנים או שלשה פעמים את ספר התהלים.

מעשה בבנש"ק אחד שהיה אצל הרה"ק מצאנז, ושאלו אם הוא רוצה לברך ברכת המזון או ארבעים זהובים, ואמר שהוא רוצה ארבעים זון, ומאז שוב לא קירבו הרה"ק, לפי שראה שאינו מאמין לדברי חז"ל שברכת המזון נחשב כארבעים זון, ונכנסו להרה"ק לפייסו ולומר שהאברך הוא מאמין, אלא שהוא נצרך גדול, שלפעמים מתנת ה' בא באיחור זמן, וכמו שמפורש ברש"י לגבי לוו עלי ואני פורע.

שיש בידו כל הכלים, והיה נכנס ומסדר וחותרך ובוקע העצים, זה היה מעשיו של הרבי ר' משה לייב, והרבי ר' מאיר מפרעמישלן היה תלמידו.

ומעשה היה אצל הרה"ק מאפטא, שהיה איש מצורע מכף רגל ועד ראש, והלך לכל הרופאים ולא מצאו מזור למחלתו, ואמרו לו ידידיו שיוכל להוושע אצל הרה"ק מאפטא זי"ע, והרה"ק מאפטא ברכו ולא הגיע לו רפואה, ולאחר שני ימים כשביקש לשוב לביתו ביקש הרה"ק מאפטא ממנו לראות את מכתו, וראה גדול הפצעים, ומצץ בפיו את כל הצרעת, ואמר הפסוק לשון חכמים מרפא, ועי"ז באה רפואתו.

מעשה באחד שנכנס להרה"ק מאפטא, ומיד כשנכנס נענה ואמר, מה רע עשה לך השי"ת שלכן עשית לו את כל הרע, ותיכף נפל החוטא בחלשות.

בנו שאלו פעם על ענין ריבוי אכילתו, וענה שכאשר היה אצל הרבי ר' בער, מאז אינו מרגיש טעם במאכלו, כי אם כמו בטיט.

תניא

בותיה דרב

שיעורים מלאים ציו ומפיקים נוגה,
יפים לשעתה ויפים לדורות

בספח"ק תניא

כפי שנמסרו ע"י
ב"ק מרזן רבינו הקדוש"מ זיע"א

◆ פרק כט חלק ד ◆

והנה על ידי זה יועיל לנפשו האלקית להאיר עיניה באמת יחוד אור אין סוף^א בראייה חושיית ולא בחי' שמיעה

א. שיאיר האמת לאמיתו שאין עוד מלבד

להאיר עיניה באמת יחוד אור אין סוף. "יחוד אור אין סוף" הכוונה שיאיר האמת הזה שרק השי"ת הוא 'יש' בכל העולמות, ומבלעדו אין מאומה, "אין עוד מלבדו", וכל מה שיש בעולם וכל העולמות והמלאכים, הכל בטלים לפני האין סוף ב"ה, וכשזוכה האדם שהנפש האלוקית מאירה בקרבנו, אזי הוא מרגיש ורואה שהשי"ת הוא אין סוף, ומבלעדו אין מאומה בעולם.

צדיקים ראו זאת בראיה חושית ממש

ומסופר שכאשר הבעל התניא קרא בתורה הפסוק בפרשת ויצא 'הידעתם את לבן בן נחור ויאמרו ידענו', (בראשית כט, ה) פריץ בבכי ומרוב פחד נשכב על הארץ, ושכב כך בבכי כש'לשה שעות, וזה היה בחינה שראה 'הידעתם את לבן בן נחור' שהכוונה ללובן העליון, ומרוב פחד לא היה יכול לקום, והוא זכה לראות כל זאת בראיה חושית.

אצל הצדיקים ראו דברים נשגבים, וכמו שראיתי אצל הרה"ק מבעלזא זי"ע כששהה בביתי, ראו אז דברים נפלאים שלא ראו מעולם, וזה בא לו על ידי מה שראה בחוש.

ביון שהתחיל לגלות פנימיות התורה אי אפשר הפסיק

וכשהיה הבעל התניא בבית האסורים, הגיעו אליו הבעש"ט וחרבי ר' בער, ושאל את הבעש"ט על מה נגזר עליו להיות אסור בבית האסורים, אמר לו

הבעש"ט, לפי שהוא לומד פנימיות התורה בהתגלות, ושאל בעל התניא אם עליו להפסיק בזה, נענה הבעש"ט ואמר שמאחר שהתחיל בכך שוב אי אפשר להפסיק.

ישיבה בפתח מפני הדר כבוד השי"ת

היום (ג' חשוון) חל יומא דהילולא של הרה"ק מרוזין זי"ע.

זקני הק' היה מספר, שהיה דייטש (אשכנזי משכיל) מטשערנאוויץ שהגיע לסדיגורא בזמן שכבר התגורר שם הרה"ק מרוזין, וראה איך שהרה"ק מרוזין יושב אצל השולחן ופניו מחליפים גוונים כסדר, בתחילה נעשה חיזור כסיד, ואח"כ נהפך מלבן לשחור ומשחור לאדום ומאדום לכחול וכדומה, וכיון שמעולם לא ראה ענין כזה אמר: אם זה דבר אמיתי, הרי שכדאי ללכת שלשה מילין לראות הדבר, ואם הוא 'קונץ' הרי שיש ללכת עשרה מילין לראות קונץ זה...

הרה"ק מרוזין היה יושב כולו פחד לפני ה', וישב ולא עשה מאומה, ומרוב פחד ה' לא היה יכול להרים את ראשו.

ביקורו של הרבי רבי מרדכי' לע ברזין

זקני הק' הרבי ר' מרדכי' לע היה בעל רוח הקודש, וכשהיה בן כ' שנה ביקש ללכת להרה"ק מרוזין, אמנם לא רצה לגלות מי הוא כדי שלא ישיבו אותו אצל השולחן, בידעו שכאשר ידעו על יחוסו וחשיבותו יקרבו אותו, לפי שהרה"ק הכיר את אביו הרבי ר' בערצין, והיה בידידות עצומה עם דודו הרבי ר' מאיר מפרעמישלאן, וכידוע בזה כמה עובדות.

[ואחד מהעובדות הוא, שהרבי ר' מאיר'ל היה בעל צדקה עצום, ועסק בצדקה למעלה מדרך הטבע, ואצל הרה"ק מרוזין היתה ההנהגה בדרך מלכות ועשירות, ושלח הרה"ק מרוזין להרבי ר' מאיר לאמר: 'פיזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד', ושלח להשיב לו: 'הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד', שכל אחד היה בחינה בפני עצמו.]

והרבי ר' מרדכי' לע לא רצה לישב אצל השולחן, באמרו שאם ישב אצל השולחן לא יוכל להביט היטב שפני הרה"ק מרוזין, והרי אינו בא אלא לפעמים,

והבנה לבריה, כמ"ש במ"א שזוהו שרש כל העבודה והטעם לפי שבאמת אין שום ממשות כלל בסטרא אחרא שלכן נמשלה לחשך שאין בו שום ממשות כלל, וממילא

ולכן רצה לעמוד בצד ולראות הכל, והיינו שהיושבים אצל שולחנו של הרה"ק מרוזין חששו להרים את העיניים, כי שרתה שם פחד עצום.

וכאשר הגיע ר' מרדכי'לע נתן לו הרה"ק מרוזין 'שלום', כי דרכו היה דרכו להתפלל בחדר המיוחד, ולאחר התפילה קיבל שלום מכל האורחים - שהרי באו אליו אורחים מכל העולם, שכל העולם נסעו לשלשה מקומות אלו, פרעמישלאן, בעלזא ולהרה"ק מרוזין - וכשנכנס הרה"ק מרוזין ליתן ברכת שלום, עמדו כל הקהל בשתי שורות, והרה"ק עבר ביניהם ונתן להם שלום כאשר עיניו מכוסות בטליתו, וכאשר נגע בידו של הרבי ר' מרדכי'לע הרים את טליתו ושאל: מי אתם, וענה שהוא בנו של ר' בערצי מנדבורנא, נענה הרה"ק אומר: אה, אה, ואמר שמובן שיש לו יד כזו...

ב. הסט"א אין לה ממשות באמת והרי היא כענן

שלכן נמשלה לחשך שאין בו שום ממשות כלל. והיינו שהסיבה והטעם שמועיל הצעקה והנערה שצועקים על הסט"א, לפי שבאמת אין שום ממשות בסט"א, הסט"א הוא כמו ענן שאין בו ממש אך הוא מחשיך את העולם, וכאשר מפזרים את העננים תיכף יאיר האור.

ואכן יש כוח להסט"א לעמוד כנגד האדם, ונראה לאדם שכל רצונו הוא השניה והאכילה ולא ללמוד ולהתפלל, אלא להיות כבהמה ככל הבהמות, וכל זה הוא על ידי מה שהסט"א מחשיכה לאדם את האור, אך על האדם לדעת שכל זה אינו אלא אחיזת עיניים, וברגע אחד יכול להתבטל הכל, וזאת כאשר השי"ת בעזרו והוא מתעורר לתשובה, והוא גוער בסט"א על שהיא מסתרת את האור ממנו, אזי שוב יוכל לישב וללמוד מתוך קולות ומה, כי ברגע אחד הכל נעלם.

וכפי מה שהאדם מתגדל כך יצרו גדול הימנו ומתגדלים נסיונותיו, כדי ששוב יהיה לו עבודה, ולא משום שיש ממשות בסט"א וכאמור.

נרחה מפני האור^ד, וכך הס"א אף שיש בה חיות הרבה להחיות כל בעלי חיים הטמאים ונפשות אומות עכו"ם וגם נפש הבהמית שבישראל כנ"ל, מ"מ הרי כל חיותה אינה מצד עצמה ח"ו אלא מצד הקדושה כנ"ל, ולכן היא בטלה לגמרי מפני הקדושה^ה כביטול החשך מפני האור

תנועה בידו הק' ונתפזרו העבים

ואספר עובדא שקשה מאד להשיגו, אך ראיתי את הדבר בעיני, פעם אחת ביקש זקני הק' לקדש את הלכנה במוצאי שב"ק, וירד אז גשם גדול, ולא היה נראה שיהיה לבנה, וציוה לזמר 'טובים מאורות', וכאשר אמר התיבות 'מלאים זיו' עשה תנועה בידיו הק' ותיכף נתפזרו כל העננים, וכענין זה היה אצל צדיקי קמאי שהיו שולחים את תלמידיהם שיצאו ויעשו קידוש לבנה, והיו יוצאים ונראית הלבנה.

ג. צריך להיות 'הבא ליטהר' שיתקיים 'מסייעין אותו'

וכמילא נרחה מפני האור. ידוע שמעט מן האור דוחה הרבה מן החושך, שאור קטן מגרש את כל החושך ממרתף אפל, וכמו כן הוא אצל כל אחד, שעל ידי משהו אור מסתלקים כל הסט"א.

והנה חז"ל אמרו (שבת קד.) שהבא לטהר מסייעין אותו, ואמרנו כמה פעמים, שזהו ודאי אמת שהתורה אמת, ואם רואה האדם שנשאר כמו שהיה ללא שום סייעתא דשמיא, הרי זה ראייה שעדיין לא הגיע להיות בכלל הבא לטהר, כי הבא לטהר מסייעין אותו הוא מציאות ואמת לאמיתו.

ד. כאשר הקדושה מתגלה במילת הט"א לגמרי

ולכן היא בטלה לגמרי מפני הקדושה. וכשם שהעבד הוא עבד וכל כוחו בא מאדונו, וכאשר בא העבד ואומר דעות לאדונו הרי זו עזות וחוצפה נוראה, כמו כן הסט"א הוא עבד לקדושה, שהסט"א יונקת מצד אחרוניים שבקדושה, אלא שכל זמן שאין הקדושה מתגברת ומגלה אורה, אזי הסט"א מראה את

הגשמי", רק שלגבי קדושת נפש האלקית שבאדם נתן לה הקב"ה רשות ויכולת להגביה עצמה כנגדה כדי שהאדם

עצמה כבעלים, אכן ברגע שהקדושה מתגברת ומתגלית, רהיינו כשהבעלים האמתיים נתגלה, אזי העבד תיכף בורח, ולכן תיכף מתבטל הסט"א כלא היה. ומשל למה הדבר דומה, לחנות שיש מנהלי עבודה והם מרגישים כבעלי בתים על החנות, אבל כשהבעלים באים הרי עובדים פשוטים, וכמו כן הסט"א שנתנו להם הכח להביא את האדם לידי נסיון, הרי הם כבעלים רק עד שמתגלה הקדושה, אבל כאשר האדם משבר את הסט"א ומתגלה הקדושה, הרי שתיכף יתפרדו כל פועלי און, והם בורחים מפני הקדושה.

הסט"א בורחת מפני יום השב"ק ומפני התלמידי חכמים

והענין הזה מבואר לגבי יום שב"ק בזה"ק שאומרים במאמר 'כגונא': "כד עייל שבתא, אידי אתיחדת ואתפרשת מסטרא אחרא, וכל שולטני רוגזי ומארי דדינא כוליהו ערקין ואתעברו מינה", וזהו הבחינה שהתלמיד חכם בכל ימות השבוע הוא בבחינת שבת, כי כשם שהם בורחים מפני השבת על ידי הקדושה הנשפע מלעילא, כמו כן על ידי כל דבר שבקדושה שהאדם עושה, נמשך הקדושה מלעילא וכמו שמבאר התניא לעיל, ועל ידי התגלות הקדושה בורחים הסט"א, וזהו תלמיד חכם בחינת שבת, שעל ידי ההתבוננות שלו ותורתו אין לסט"א שום שליטה עליו גם בימות החול, והם בורחים מפניו. ובכלל תלמיד חכם הוא כל מי שעוסק בתורה, בזה הוא נחשב תלמיד חכם, וזקני הק' היה אומר שבזמננו תלמיד חכם הכונה כפשוטו, מי שהוא 'תלמיד' של ה'חכם'.

ה. החושך אין לו ממשות כלל

כביטול החושך מפני האור הגשמי. שגם כאשר יש הרבה חושך והרבה סט"א הרי הם בטלים מפני משהו אור, לפי שהחושך אין לו ממשות כלל.

יתעורר להתגבר עליה להשפילה ע"י שפלות ונמיכת רוחו ונבזה בעיניו נמאם, ובאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא' לקיים מ"ש משם אורידך נאם ה', דהיינו שמסירה מממשלתה ויכלתה ומסלק ממנה הכח ורשות שנתן לה להגביה עצמה נגד אור קדושת נפש האלקית ואזי ממילא במילה ונרחית' כביטול החשך מפני אור הגשמי.

ו. כאשר האדם משיג את התכלית הסט"א במילה

ממילא

ובאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא וכו'. כי עם כל שלל הפעולות שהאדם עושה, הרי בלא סייעתא דשמיא לא יוכל להכניע את היצר, אלא שעל ידי פועל במעשיו הוא גורם שיהיה אתערותא דלעילא שהש"ת יבטל הכח של הסט"א, לפי שכל הכח שנתנו לסט"א הוא כדי שהאדם יעמול ויתרומם, וכאשר אכן הוא מניע לתכלית שלכן נתנו לה הכח, הרי שתיתקף מבטל הש"ת את כוחה.

ז. ע"י התבוננות יכול להגיע לדרגה של מיאוס בהכלי

העוה"ז

ואזי ממילא במילה ונרחית. וענין זה יכול כל אחד להשיג גם על פי הקטנות שהוא נמצא בו עכשיו, כי יתבונן אילו היו באים אליו בראש השנה באמצע התקיעות וכדו', והיו נותנים לו כמה מיני מאפה, הרי בוודאי שלא רק שלא היה אוכלם, אלא שגם לא היה מביט אליהם כלל, והרי הם דומים לפניו כקוצים וברקנים, ולבחינה זו יכול כל אחד לבא, לא רק בר"ה ולא רק בעת התפילה, אלא כאשר יתבונן וישפיל את הסט"א, הרי הם תיתקף בטלים ומבוטלים, ושוב אין להם שום טעם, ואצל הצדיקים הגדולים לא רק שאין להם טעם בגשמיות, אלא כל עניני עוה"ז נמאם בעיניהם.

והצדיקים הגדולים על אף שזכו למה שזכו, הם מבינים גם את האדם שעדיין

תניא כותיה דרב

לא הגיע למדרגה זו, לפי שהם יודעים שאין ביכולתו של כל אחד יכול לבא בבת אחת למדרגה זו, והם יודעים שגם הם לא הגיעו למדרגה העליונה שהם נמצאים בו אלא על ידי עמל ויגיעה.

הנשמה רוצה לעלות למעלה בלי בושות

כשקוראים 'צייטונג' יכול האדם לראות ער כמה שעות ואינו נרדם, אמנם עם ספר קדוש נרדמים תיכף, והענין בזה הוא, שכאשר קוראים 'צייטונג' אין הנשמה חפצה לעלות, לפי שהיא מלאה בושא לעלות באופן זה, ולכן היא מחזיקה את האדם שלא יישן, שמא יחזור בו ויקח ספר קדוש, אבל כשהאדם נוטל ספר קדוש חוששת הנשמה שמא לאחר מכן ילך לתאווה, ולכן רוצה הנשמה תיכף לעלות למעלה, ועל ידי כן הוא נרדם מיד...

זכות הגליון נתנדב ע"י

הגה"צ רבי מאיר ארי' לייב רוזנבוים שליט"א

בן כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

להגל שמחת נישואי בתו הכלה תחי'

יה"ר שזכות רבינו הקוד"ט וזכות הפצת תורתו יגן עליו באלף המגן,
ויתברך משמי מעל ברוב ברכות עד בלי די, וירוזה רב תענוג ונחת
מכל יוצ"ח, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, עדי נוכח כולנו לראות
בהתרומות קרן התורה והחסידות בב"א